

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Ostali izvještaji austr.-ugarskog i njemačkog glavnog stana od 2., 3. i 4. marta nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Plijen njemačke vojske na istočnoj fronti.

BERLIN, 3. Wolff Bureau javlja: Istočno bojište.

Plijen što se oteo u operacijama na istočnoj fronti, još se ne može približno utvrditi. Dosad se zarobilo preko 6800 oficira, 57.500 ljudi, i oteo se 2620 topova, preko 500 mitraljeza, više tisuća kola, megju time 500 motornih kola, 11 oklopljenih automobila, 22 letjelice, preko dva milijuna artiljerijskih naboja, 128.000 pušaka, 800 lokomotiva, 8000 vagona.

Izveštaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 4. Generalni štab, 2. marta.

Na više mjesta u obluku Cerne kratka neprijateljeva vatra. U okolici Moglane i na obalama Vardara živahna topovska vatra.

Na zapadu od Deld-Zelija engleska patrola bje protjerana.

UGARSKA-HRVATSKA.

Prijeki sud u Lici.

«Narodne Novine» priopćuju u službenom dijelu lista naredbu bana, kojom se u kotaru Gračac, Lapac i Udbina proglašuje prijeki sud. «Hrv. Korrespondenz» priopćuje na to: Uzrok ove naredbe u tomu je, što su u spomenutim kotarima počinjena različita zločinstva i nasilja, koja su ugrozila ne samo javni mir i poredak, već i život i imovinu svega pučanstva. Tako su se u posljednje vrijeme dogodila tri slučaja razbojstva, zatim dva slučaja umorstva i to jedno grabežno i jedno prosto, dva paleža i mnogo slučajeva kragije. U kotaru Gračac pojavile su se razbojničke čete, koje postadoše pravim strahom i trepetom za tamnošnje pučanstvo. Budući da dosele nije uspjelo, unatoč koncentraciji jakih oružničkih sila zapriječiti ta zločinstva i nasilja, smatrala se je kr. zm. vlada uslijed tih događaja prnutakom, da se lati sredstava, koja joj za takove slučajeve daje zakon, i da time takova zločinstva već u zametku uguši. U tu svrhu odredila je, da se u kotaru Gračac, Lapac i Udbina namah proglasi prijeki sud za zločinstva paleža, razbojstva i umorstva. Nadati se je, da će ove stroge mjere polučiti željeni uspjeh i da će tih žalosnih pojava već u najkraćem vremenu nestati.

DALMATINSKE VIJESTI

U veterinarskom vijeću na ministarstvu poljodjelstva,

za rok koji traje do konca januara 1921, zastupac Zemaljsko gospodarsko vijeće kraljevine Dalmacije gospođa: Hub-rt conte Borelli predsjednik vijeća, i kao njegov zamjenik državni veterinarski nadzornik Ilija Milošević.

Poštanske štedionice u Dalmaciji.

U Dalmaciji je u poštanske štedionice položeno prošlog mjeseca februara: U Štedionički odio: kruna 192.129.79 a povraćeno je kruna 80.397.57. U prometne čekima položeno je kruna 9.152.323.03 a isplaćeno e kruna 4.608.201.98.

Javna skupština.

Prošaste nedjelje u 6 sati i po u večer bila je u prostorijama Hrvatske Čitaonice u Zadru javna skupština, na koju zastupnici na Carevinskom Vijeću i Dalmatinskom Saboru bijahu pozvali građanstvo Zadra i okolice da ga izvijeste o političkom položaju. Skupština, na kojoj je bilo dosta svijeta protekla je u potpunom ređu. Govorili su zastupnici Prodan, dr. Baljak, dr. Medini i prof. Perić. Na koncu prihvatila je skupština ovu rezoluciju:

«Gragjanstvo Zadra i okolice, sakupljeno dana 3 ožujka 1918.

1. **Zahitjeva** potpuno i bezuvjetno provedenje načela samo-određenja naroda kao jedini uslov života i slobodnog razvika jedinstvenog naroda Slovenaca, Hrvata i Srba;

2. **odabrala** akciju narodnoga predstavnništva, započetu bečkom deklaracijom dne 30 svibnja 1917, koja ide za postignućem državne samostalnosti Južnih Slavena;

3. **izražava** Jugoslavenskom klubu u Beču zahtjevalnost, što je iznio na javnost nečuvvena neželja, počinjena na našem narodu od početka ovog rata, te zahitjeva dužnu omdazdu;

4. **očekuje**, da će narodni zastupnici ustrajati nepokolebivo u tom pravcu, solidarni sa zastupnicima bratskog češkog naroda, sigurni o jednodušnom pristajanju i potpori svoga naroda.

Poštanske vijesti.

Zbog ograničenja željezničkog prometa, do dalje je objave obustavljen privatni poštanski paketni promet za sjever. Dok potraje spomenuto ograničenje kod pojedinih će se poštanskih ureda smjeti predavati jedino tako zvani potrebiti i žurni paketi, te paketi sa kvasom i novcem, kao i poljski poštanski paketi.

Konferencija o Dalmaciji.

Na poziv «Pomorskog austrijskog društva» držao je tu skoro u Beču odjelni predstojnik austrijskog Lloyda Erwin pl. Paska jednu konferenciju o

predmetu «Dalmacija i njezin budući gospodarski razvitak».

I ovaj put, preporučio je gosp. Paska da se učini sve moguće za ekonomsko podizanje Dalmacije, posjed koje za Austriju je od velike vrijednosti a od osobita značenja za položaj Monarhije.

Paska je zagovarao u prvom ređu izravni željeznički spoj s Austrijom i proširenje slabe željezničke mreže u pokrajini a usporedno i bolju pomorsku prometnu službu, uspostavljenjem svagdašnjih brzih pruga između glavnijih gradova i poboljšanjem obalne plovidbe.

Da se stranci što više u nas namame, a s njima i strani novac, treba podignuti kupališta i ljetnikovce sa zgodnim stanovima. Vrlo zgodnih mjesta ne fali: Paska megju ostalim spominje Rab i Kaštelansku obalu od Spljeta do Trogira koji se kraj može taktmiti sa francusko-talijanskim primorjem, te se punim pravom može nazvati Nizzom Jadranskog mora.

Mnogo se može učiniti i da se poljodjelstvo podigne, n. pr. nasadaama cvijeća i ranog povrća — prije rata je Austrija izvozila iz Italije cvijeća i povrća za 16 milijuna kruna na godinu — zatim gojišdom duhana, lana i konoplja, onda racionalnijom gojišdom loze i masline. Dalmaciji bi mnogo koristilo i razvitak industrijalnog života, s kojeg bi iseljivanje popustilo. Imamo u Dalmaciji glavne uvjete za razvitak bujnog industrijalnog života, samo da bi bilo preduzetnosti: ima tu velikih naslaga uglja, aluminija, cementa i asfalta; ima i moćnih vodenih snaga osim Krke i Cetine, koji bi mogle dati do 200.000 konjskih snaga. Govornik se zatim osvrnuo na naše more koji daje dosta soli i ribe, a bi i više kad bi se uvelo ribanje na visokom moru. Paska drži, da će rat mnogo doprinijeti prosvjetnom razvitku Dalmacije i radi toga preblaze da se sastavi odbor za ekonomsko poizanje jadranskih zemalja.

Konferencija je bila ilustrovana mnogim zgodnim projekcijama.

Pučaćima na znanje.

Kod svih se trafika duhana u Zadru i okolici mogu besplatno uzeti formulari molbenice za posigućne nove testkere za duhan. Ta se molbenica može ispuniti i ostaviti u trafici duhana, gdje će ih namještenici finansijske straže dignuti. Oni pušaći, koji vole samo cigare pušiti (a ne dakle cigarete i inu duhan), neka u prvom retku molbe prekriznu riječ «duhan», a napišu «cigare».

Činovnici i inu namještenici, koji su već popunili molbu kod ureda gdje služuju, ne treba da drugu molbu sastavljaju.

Per i fumatori.

Presso tutti i trafficanti di tabacco a Zara e suoi dintorni possono acquistarsi gratuitamente i formulari per l'ottenimento di nuove tessere per tabacco. I fumatori possono riempire i formulari e lasciarli presso il trafficante, donde verranno prelevati per parte degli organi della guardia di finanza. I fumatori che volessero la tessera soltanto per sigari, e non anche per sigarette ed altri tabacchi, dovranno nella seconda riga dell'istanza cancellare le parole «per tabacco» e scrivere «per sigari».

Gli impiegati ed altri funzionari, i quali empirono l'istanza presso l'ufficio ove sono addetti, non abbisognano di un'altra istanza.

Izveštaj o djelatnosti

ureda za ispitivanje cijena u Zadru od dana njegovog ustrojenja do uključivo 31. decembra 1917.

Ustrojavanje ureda: početak i razvitak djelatnosti. Na temelju pravilnika, što je bio izdan obznanom ministru, kojemu je povjerenja uprava ureda za pučku prehranu od 1. Maja 1917. l. d. z. br. 200 i što je bio uveden kod ureda za ispitivanje cijena u Zadru, izjavio se je taj uređ u svojoj prvoj skupštini održanoj dneva 23. juna 1917. usstrojenim, zaključujući pri tome, da se uvede isto tako izoani poslovni red, te je u isto doba započeo svoj rad raspravljajući predmeta postavljenih na dnevni red. Dalje tri skupštine bijahu održane za podavanje mnijenja zatraženih od c. k. centralne komisije za ispitivanje cijena, dotični je istom u skupštini uređenog programa rada, što je sastavio predsjednik. Na temelju toga programa latio se je uređ za ispitivanje cijena odmah svoj glavni zadatka, ustanovljivanja direktivnih cijena za svoje područje, te ga je po programu riješio u skupštinama, koje su najbrže uslijedile, a broj kojih je do konca 1917. narastao do 11. Po tom programu rada morala se je djelatnost ureda za ispit. cijena ponajprije obratiti na ustanovljivanje dir. cijena za jestivne premete mjesne proizvodnje, što je u pogledu prehrane bilo najvažnije i najhitnije, sa pridržajem da se protagne zatim ta akcija i na potrebne premete, koji se uvoze iz ostalih austrijskih zemalja, iz Ugarske i eventualno još iz neutralnog inozemstva. Na taj način bijahu ustanovljene ove direktivne cijene, brzo jedna za drugom: zaključkom od 3/7. 1917. br. 11 za mlijeko i sir od 31/7. br. 6 za vino do nastajne jematve, od 31/7. br. 47 za kvas, od 31/7. br. 42 za ugljen i koks, od 6/8. br. 18 za drvo za vatra i gragju, od 25/8. br. 65 za jaja, od 25/8. br. 104 za voće i zelje i br. 121 za soljenu ribu, od 25/9. br. 127 za klak i br. 138 za vino nove jematve, od 4/10. br. 158 za mlijeko i sir (novo), od 17/10. 1917. br. 163 za ugljen i koks (novo).

Osim toga biše zaključena i pođana ova mnijenja zatražena od c. k. centralne komisije: zaključkom od 29/6. 1917. br. 8 za osrednja vina, od 6/8. br. 18 za drva za vatra i za gragju i od 13/8. br. 77 za trgovinu sa kontekcijom, pomodnom i sitnom robom.

Po rađnom programu namjeravao je uređ za ispit. cijena da ustanovi i direktivne cijene za meso i mesne proizvode. Ta se namjera nije ipak ispunila, jer se je c. k. namješništvo bavilo uređivanjem prometa sa marvom i prodaje mesa, po čemu je izašla namješništvena naredba od 4/1. 1918. br. LAW IX-a, 65432, koja pak uređuje samo promet sa marvom. Prema odlukama namješništva i rješenju što će dati upisu ureda za ispitivanje cijena, da li se imaju ustanoviti direkt. cijene za prodaju mesa, uređ će eventualno provesti i tu točku svojega rađnog programa.

Uređ za ispit. cijena nije imao prigodu da u iskazanom polugodištu pođade svojih mnijenja sudskim oblastima u postupku protiv pregonjivanja cijena. Samo u jednom slučaju bilo je pođano mnijenje c. k. namješništva pri izdavanju jedne maksimalne cijene.

Druge vlasti nijesu pristupile s takvim zahtjevima. U pogledu predrečena pridržaja da će se ustanoviti direktivne cijene za potrebne premete, koji se uvažaju iz ostalih austrijskih zemalja, iz Ugarske i event. još iz neutralnog inozemstva, uređ je za ispitivanje cijena s obzirom na nemogućnost ustanovljivanja cijena proizvodnje, odnosno trgovničkih cijena i onih velike trgovine u mjestu Zadru, a

koje su tako potrebite za postavljenje pravilnih direktivnih cijena, preložio c. k. centralnoj komisiji način kako bi se za te potrebne premete oduzele prodajne cijene samovolji slobodnog udaranja cijena i golemome neprestanome povisivanju te bi se imale isljedivati i obregivati od ureda za ispitivanje cijena. Po tome prijedlogu imao bi biti ovlašten uređ za ispitivanje cijena, da po njezinoj vlasti i sugljenja prije načina, doći su ostalo kod političkih vlasti, primiče trgovce, da prije nego li stave na prodaju dovoznu robu zatraže neka se odredi cijena na temelju fakture i ostalih pomagala. Tu bi službu, koja nije predviđena u čes. nar., vršio uređ za ispitivanje cijena prema tome samo subsidiarno t. j. u svoje zvanično djelovanje. Prema rješenju tog pitanja bavit će se pođlje uređ za ispitivanje cijena i tim dijelom sveg zadatka.

Postupak pri davanju mnijenja i ustanovljivanju dir. cijena. Glede postupka pri davanju mnijenja i ustanovljivanju dir. cijena uređ se je počeka oslonio na tekst propisa čes. nar. te se je držao unaprijed uvedenog načina, objašnjavajući to pitanje i postaviv pravila postupka. Način postupanja, koji je prema stanju prilika bio najzgodniji i najpristoj, sastojao se je u tome — a radilo se je, kao što je Lilo spomenuto, jedino o zaključcima glede mjesnih dir. cijena i mnijenja, što su se imala pođati centr. komisiji — da bi predsjednik iza provogjenja izvidu, što su bili potrebiti za svaki pojedini slučaj preslušavanjem pouzdanika a ponajviše i vještaka i uvijek uz sudjelovanje pol. činovnika dođieljenog od namješništva u svojstvu pomoćnika i zapisničara, izašao sa iscrpljivim pismenim mnijenjem pred plenumom ureda za ispitivanje cijena, gdje bi se onda o njemu opišno raspravljalo. Nijesu se pozivali pouzdanici pred skupštinu s razloga jer je njihovo preslušavanje prije skupštine pružalo prednost, da se je njihovo kazivanje moglo potanje uzeti na zapisnik, što je bilo jednostavnije i skraćivalo usmeno raspravljavanje u plenumu ureda. Naprotiv kao je bilo zgodno da pristupi koji vještak, to je uvijek i uzislijedilo. U taj se način nije diralo i radi toga, što, i ako je pristojalo članovima prije da ulažu posebna mnijenja, nijesu se u slučaju mnogih slučajeva raspravljajući njim poslužili, te bi se skoro uvijek odobrilo mnijenje predsjednika bez preinake, koje bi tako ostalo kao zaključak ureda, a ako je pri tome predsjednik smatrao na temelju raspravljavanja stvarno opravdanim, da nadopuni ili preinaci svoje mnijenje, to bi on već učinio na samoj raspravi.

Buduć pako da se goreopisani način donekle razilazi od pobližih propisa, što su bili megjutim izdani a sada sakupljeni u službeno obaveznom «Priručniku za urede za ispitivanje cijena» imaju dakako da vriede ti propisi i za postupak kod ovog ureda za ispitivanje cijena.

Nadzorna služba i uspjeh. Za vršenje nadzorne službe nad opsluživanjem obnaronjenih direkt. cijena, pol. su kotarske oblasti na zamolbu ureda za ispit. cijena, stavile na raspolaganje svoje nadzorne organe t. j. za glavni grad Zadar navlasito postaviv rebara za nadziranje trgovinskom robom a za druga mjesta u području ureda za ispit. cijena oružničke postaje, 39 na broju. Ti nadzorni organi primaju od novembra 1917. upute od ureda za ispitivanje cijena, pođastiru po smislu isih kaznene dojave c. k. državnog odvjetništva u Zadru radi provogjenja kaznenoga postupka u pregonjivanju cijena, drže posebni dnevnik te dostavljaju u ređu svakog mjeseca jedan prijepis istoga. Na taj način bilo je uloženo mjeseca novembra i decembra 1917. 88 kaznenih dojava, od kojih otpada 61 na grad Zadar, koje pak ne stoje nipošto u pravom razmjerju sa svagdanjim široko ili, bolje rekuć, opće rasprostranjenim kršenjem obnaronjenih direktivnih cijena. Ako bi se vršenjem strožeg nadziranja na selu došlo bliže do cilja — a u tom su smislu bile i pođučene oružničke postaje — za grad Zadar nedostavno postavljanje jednog jedinog nadzornog organa, koji uspkros svojoj dokazanoj radnosti ne može stajati dođoprijeti tako da pretežni broj kaznivih pregonjivanja cijena ostaje nekažnjen, znači jednu poglavitu manu, koja bi se dala odstraniti jedino proširivanjem nadzorne službe. Ta je slaba strana ustanove ureda za ispitivanje cijena bila istaknuta od strane ovog ureda svakom prigodom u izvještajima pođastrim višim oblastima, te je postavljanje vlastitih nadzornih organa u gradu Zadru bila označena kao neophodno potrebita. U tu se je svrhu s pogledom na stajalište zauzeto u tome pitanju od strane viših oblasti, po kojemu se je ostudalo od namisli postavljanja vlastitih nadzornih organa s razloga da se izbjegne dvostrukoj organizaciji, osobito istaklo u jednom izvještaju, da rečeno postavljanje ne bi bilo potrebito, kada bi se riješilo od vojničke službe redarstvene stražare, koji uslijed militarnog državnog redarstva ne vrše rečeni nadzor, te bi se oni povratili pravom njihovom zvanju. Njihov broj i upliv njihovog zvanja osigurao je prije uspjeh.

Megjutim se je uređ za ispit. cijena u razmatranju, da bi u gradu Zadru izostao svaki uspjeh kad bi se ostalo pri sadašnjem stanju nadzorne službe i da bi pregonjivanje cijena na trgu i po dućanima, što raste do nesmislenosti, pređano bilo to većoj razabudnosti, odlučio prema upiti primijenoj od centralne komisije, da povjeri počasnu službu nadziratelja jednom svojem pođobnom članu, djelatnost pak kojega ne pađa u iskazano polugodište jer je njegovo imenovanje uzislijedilo istom u 11. skupštini ureda održanoj dneva 22. decembra 1917.

Uz to nastojanje oko nadzorne službe moralo bi stupiti, i to baš kao preduvjet za postizanje cilja u smislu izdanih propisa, namjesto sadašnjeg trpljenja slobodne trgovine, strogo postizanje izdanih ograničavanja iste. Jer, ako se, uz neobstatnu nadzornu službu, trpi od strane oblasti jošte slobodna javna prodaja potrebitih predmeta, što je država uzela ureda se pod svoje gospodarenje, kao i onih, na koje su bile udarane maksimalne i direktivne cijene; ako tim načinom za proizvode sa sela, što se većim dijelom na izmjenju nude u slobodnom prometu, već vriede kao direktivne cijene ne direktivne cijene obnaronjene od ureda za ispitivanje cijena nego dućanske cijene, što se toli visoko udaraju u slobodnoj trgovini; ako gradska općina isto tako trpi nesregijene prilike tržišne prodaje; ako se uvaži k tomu još i posvemajše izostajanje sudjelovanja od strane potrošača i ovašnjih novina, koje namjesto da potpomažu akciju ureda za ispitivanje cijena, njegovu su ustanovu izjavile izlišnom; ako se napokom kažnjivanje dojavljivih slučajeva pregonjivanja cijena i ostalih prekrišaja ne provodi brzo i sa svom strogošću, to mora nužno da uzudna svaki uspjeh nadzorne službe, da nju dapače dočera od nesmišl. i da i sami konačni uspjeh djelovanja ureda za ispitivanje cijena postane negativan.

Trpljenje tih prilika mjesnog tvorenja cijena može da je proisteklo iz mišljenja, da se uz prisilni položaj, što se je stvorio iz iznimnog stanja Dalmacije u svim odnosajima po sebi teškog problema aprotivacije, mora posvetiti najveća briga što moguće većem uvozu potrebitih predmeta, a ponajpače jestiva, a da cijena pri tome igra sporednu ulogu. Stalno je opet, da je to stajalište moralo da naškodi ciljevima i nastojanju ureda za ispitivanje cijena.

Od ureda za ispitivanje cijena.

Zadar, dne 5. veljače 1918.

Predsjednik: Viscovich v. r.

Ovaj izvještaj, što je uređ za ispitivanje cijena u Zadru pođastro c. k. centralnoj Komisiji za ispitivanje cijena u Beču uz naregenji statistični iskaz djelatnosti za isto razdooblje t. j. do konca godine 1917., pređaje se javnosti po smislu naloga, što je izdala centralna Komisija. Opetovanu se je naime čula tužba, da je djelatnost ureda za ispitivanje cijena još premalo poznata u javnosti i da je malo cijenjena, da dapače šire općinstvo ni ne zna da opstoji uređ za ispitivanje cijena. Objelodanjanje dakle izvještaja djelatnosti ide za tim, da se općinstvu razbistri pojam ustanove tih ureda, a svakako i za tim da pobudi prave trgovce, koji se zadovoljavaju poštenim umjerenim dobitkom, a osobito pak potrošače, na sudjelovanje u nastojanju suzbijanja ratnog lihvarstva.

RAZLIČITE VIJESTI

Promjene u višem zapovjedništvu naše ratne mornarice.

Njegovo je Veličanstvo blagoizvoljelo najmlistivije staviti podadmirala vit. pl. Keila na Drevisnju dispoziciju, imenovati kapetana linijskog broda Nikolu Horthy de Nagybanya, uz istodobno promaknuće na kontreadmirala zapovjednikom flote; odrediti kontreadmirala Franju pl. Holuba poglavicom ratnog ministarstva, pomorski odio; podijeliti Leopoldov red 1. razreda sa ratnom dekoracijom uz oprost pristojba u priznanju mnogođošnijeg, izvrsnog službenog djelovanja admiralu Maksimilijanu Njegovanu.

Gospodarska važnost Ukrajine.

Ukrajina je bila u gospodarskom pogledu najrdagocjeniji sastavni dio ruskog carstva. Preko nje vodi sveza s Crnim Morem na koje je išlo 70% ruskog eksporta, a dolazilo s njega 33% ruskog importa. Najkraći putevi u Kavkaz, u Perziju i Indiju idu preko Ukrajine. Ukrajina je proizvela godišnje 250 milijuna metričkih centi žita i po prilici isto toliko drugih poljskih plodova. Det šestina ruskog šećera od repe, dvije trećine ruskog duhana proizvođeno je u Ukrajini. I sada ima vrlo velikih zalih šećera u Ukrajini i te su zalibe poglavitije pokriće za novi ukrajinski papirni novac. Imade puno šuma sa dragocjenim drvetom. Stanje goveda računalo se u miru na 30 milijuna glava. U Ukrajini se dođibe 70% od sve ruske proizvodnje kamenog ugljena. Od sve svjetske proizvodnje dođibe se manganove rude 18% u Ukrajini. Posljednje godine mira proizvela je Ukrajina 1.7 milijuna tona željeza i 1.3 milijuna čelika. Najveći rudnik žive u istočnoj Evropi nalazi se u Ukrajini. Produkcija soli iznosi milijun tona.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izveštaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 5. Službeno se javlja:

5. marta 1918.

Talijansko bojište:

Nije bilo osobitih događaja.

Operacije da se uspostavi red i sigurnost u Ukrajini, teku kako se namjeravalo.

Rumunjska je pristala na uvjete središnjih vlasti za primirje.

Doglavica generalnog štaba.

Izveštaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 5. Wolff Bureau javlja:

Zapadno bojište:

Živahna izvidnička djelatnost na više mjesta fronte. Na istočnim visovima Meuse cio dan žestok bor vatrom.

Jaki francuski odijelci udariše večeras da napanu naše pozicije kod Mouillyja, ali protudarom bjehu uzbijeni.

Na lothrinškoj fronti i u srednjim Vogeziima vlada je jučer veća borbeno djelatnost.

Istočno bojište:

Rumunji su primili naše uvjete, te ovako primirje s Rumunjskom stupa iznova na snagu.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Kako je potpisan ugovor o miru s Rusijom.

BREST-LITOVSK, 5. Pošto je dana 1 o. m. primila osnovne ugovora o miru i odnosne priloge i pravno političke dodatne ugovore, ruska je delegacija izjavila da neće da se upusti u odborstvo rasprave o tim ugovorima; našto se zajedničkim sporazumom utvrdio dan 3. marta za potpisivanje ugovora.

Dana 2. marta članovi ruske delegacije stupišu u dodir sa savezničkim delegacijama, da se obavijeste o pojedinih odredjenjima ugovornih osnovu. Na tim sastancima Rusi nijesu izrazili nikakovi želja da bi se osnovne preinacile.

Na plenarnoj sjednici, što se držala dana 1. marta prije podne pod predsjedanjem austro-ugarskog poklisara Merezija, najprije su se pregledale punomoći raznih opunomoćenika, koje se se pak našle da su u redu.

Općim sporazumom pridržalo se, da će grođer Czermin i državni tajnik Kühlmann metnuti na knadno svoje potpise u Bukureštu.

Zatim predsjedatelj ruske delegacije Sokolnikov učinio dvije izvaje. On najprije izvaji, da odredjenje članka IV ugovora o miru, da se Rusiji mora odrediti upletanja u preuređivanje prilika Erdehanskog, Karskog i Batumskog kotara, koji predstavlja jednu promjenu zemljišta, a da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage bile se pojačane. Na isti način četvrti savez podupirao antirevolucionarne snage u Finskoj i Ukrajini idući tako za strateški cilj. Pošto se primirje razbilo, više se nije moglo o tome pregovoriti.

Na 10. marta 1918. u Hufeti prelo četvornog saveznog ugovora o miru, da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage bile se pojačane. Na isti način četvrti savez podupirao antirevolucionarne snage u Finskoj i Ukrajini idući tako za strateški cilj. Pošto se primirje razbilo, više se nije moglo o tome pregovoriti.

Na 10. marta 1918. u Hufeti prelo četvornog saveznog ugovora o miru, da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage bile se pojačane. Na isti način četvrti savez podupirao antirevolucionarne snage u Finskoj i Ukrajini idući tako za strateški cilj. Pošto se primirje razbilo, više se nije moglo o tome pregovoriti.

Na 10. marta 1918. u Hufeti prelo četvornog saveznog ugovora o miru, da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage bile se pojačane. Na isti način četvrti savez podupirao antirevolucionarne snage u Finskoj i Ukrajini idući tako za strateški cilj. Pošto se primirje razbilo, više se nije moglo o tome pregovoriti.

Na 10. marta 1918. u Hufeti prelo četvornog saveznog ugovora o miru, da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage bile se pojačane. Na isti način četvrti savez podupirao antirevolucionarne snage u Finskoj i Ukrajini idući tako za strateški cilj. Pošto se primirje razbilo, više se nije moglo o tome pregovoriti.

Na 10. marta 1918. u Hufeti prelo četvornog saveznog ugovora o miru, da se onpučanstvo i ne upita, oni primaju jedino s protostom. U drugoj izvaji Sokolnikov reče, da je njemački ultimat zatekao Rusiju u času kad je demobilizovala, te da je ona stoga bila prinuđena da ga primi i da potpiše prikazani joj ugovor o miru. «Ovaj mir — reče — nije nikakav sporazumni mir; rusko pogračnično pučanstvo dospjelo je pod utjecaj Njemačke, a pod izlikom da će mu se udijeliti pravo samoodređivanja, pri čemu tamošnjije su vladajuće klase bile šticene protiv revolucije, a proturevolucionarne snage

izvoljelo najmi- l. Keila na Dre- petana linijskog va, uz istodobno zapovjednikom nju pl. Holuba pomorski odio, a sa ratnom de- zignanju mnogo- ovanja admirala

krajine.

srskom pogledu carstva. Dreklo na koje je išlo s njega 33% Kavkaza, u Der- Ukrajina je pro- trčkih centi žita oljskih plodova. e, dvije trećine Ukrajini. I sada Ukrajini i te su movi ukrajinski sa dragocjenim se u miru na dobie 70% od gljena. Od sve ganove ruđace e mira proizvela i 1-3 milijuna oji Evropi nalazi si milijun tona.

štva.

bureau.

lavnog stana.

ad i sigurnost u o. vjete središnjih ralnog štaba.

lavnog stana.

na više mjesti se cio dan ze- večeras da na- protuudarom njim Vogezima tnost.

e, te ovako pri- na snagu.

or o miru

dana l. o. m- dnosne priloge ruska je de- isti u odborske se zajednički za potpisivanj

egacije stupiš- a, da se obe- vovnih osnova azili nikakovi

držala dana- njem austro- ije su se pre- enika, koje s-

se, da će gro- metnuti na-

egacije Sokol- rije izjavi, d- da se Rusij- ivanje prilike kotara, ko- a, da se ov- edino s prote- če, da je nje- su kad je de- ila prinugjem- ni joj ugovor- ikakav spor- ikavstvo dospje- om da će m- a, pri čem- šticiene profi- nage bile sa- veze podupir- i Ukrajini- Pošto se pri- o tome pre-

govačko-

n, Buchs-

— Kako neću — razorazeni nja i u svakoj peći mesa oskačuć, uzeo on ljudima, trzajući se, da im se otme, da raščereći i smrti svoju zakonitu družicu Filipu, dokazivati — kad me kuja hoće i da sa Stvorcem mojim zavađi, a to zato, što gubavo i mučljivo jaje hoće da bude majka i srcem i ugojnim dojčkama, a nije za drugo, već da ga milju puta od sebe vrndašiji, jer gnjilo gnječinom i zaudara! Kriva je ova, urekla je ona, da milijek nema, a da će se igđa niza se ogleđati i uvjeriti, da je, osim krsta,

Da to poklisar Merey odvrati, požalivši rusku izjavu. Vlasti četvornog saveza nadale su se i željele su, da u ovaj dan zavlada mirno raspoloženje. Ruska je delegacija imala dovoljno vremena da pregovara o odregjenjima članka IV ugovora o miru i da pita neka bi se promijenila. Kad ona prima sen bloc i bez rasprave osnovu ugovora, tad nema pravo da se tuži. U stalom vlasti četvornog saveza moraju odbiti svaku krivnju za sadašnje prilike u Rusiji. Ruska delegacija imala je za dvomjesečnog pregovaranja u Brest-Litovskome i za potpuna primirja obilato vremena, da povoljno privede kraju mir na osnovu, što je sporazumno bio utvrgjen već u početku pregovora.

Ako je ruska delegacija taj put napustila te se sada odriče konačnog dajanja, to je jedino ona toma kriva.

Na to turski opunomoćenik Hakki paša podsjeti na to, da je Rusija silom prisvojila kotare Erdehanski, Karski i Batumski. Što se pak tiče prigovora, da se sada to zemljište anektira; to proizlazi iz teksta odnosno ugovornog odregjenja, da pučanstvo onih krajeva ima pravo da svoju buduću državu sudbinu samo odredi.

Da Sokolnikovljevi prigovori, da Njemačka nije se držala roka za otkazanje primirja general Hoffmann spomenu Kühlmannovu izjavu dana 10 februara, da ugovor o primirju gubi voju snagu ako Rusija prekine pregovore o miru. To je Trockij primio na znanje a da se nije protivio.

Tad poslanik Rosenberg naglasi, da je Rusiji bilo prosto da odluči, hoće li pristati na njemačke uvjete ili će ih odbiti. Njemačka je nastojala da se sklopi pošteno sporazumni mi; ali to se nije postiglo, jer protivna stranka nije pokazala dobre volje. Al opet današnji mir nije imperijalistički mir, jer ne traži ni aneksija ni ošteta. Djemačkoj i njenim saveznicima nije ni na kraj pameti da podupire proturevolucionarne struje u Rusiji.

Bugarski delegat Tošev ustade protiv neosnovanih tvrdnja ruske delegacije, da četvorni savez ugnjetava Rusiju. Došto je ponovo govorio Sokolnikov, koji je u glavnome ponovo svoje već objašnjeno stajalište i poslije nekoliko primjedaba poslanika Rosenberga i generala Hoffmanna, sjednica se odgodila za 4 s. popodne.

Kad se sjednica iznova otvorila, potpisao se ugovor o miru i pravni ugovori, zatim je poklisar Merey ustao i rekao, da se iskreno nada, da će danas potpisani mir učiniti da Rusija i narodi četvornog saveza malo po malo preuzmu svoje pređašnje prijateljske odnose; to pošto je zahvalio uređovnom osoblju i tumačima, poklisar izjavi da su pregovori o miru dovršeni.

Gospodarski odnosi između Austrije Ugarske i Rusije.

BEČ, 5. Gospodarski odnosi između Austrije Ugarske i Rusije uređeni su u posebnom prilogu koji sačinjava sastavni dio ugovora o miru. Ove se pogodbe slažu u najvećem dijelu sa odnosnim odregjenjima ugovora o miru s Ukrajinom. Ugovarujuće stranke obvezuju se, po mogućnosti odmah netom se sklopi opći mir, da stupe u pregovore za novi trgovački i plovidbeni ugovor. Do tog časa, svakako do 31 decembra 1919, vrijeme, da uzajamne trgovačke odnose, propisi što su sadržani u naročitom prilogu, i koji se u bitnosti slažu sa sadržajem trgovačkog i plovidbenog ugovora od god. 1906 između Austrije Ugarske i Rusije.

Svaka ugovarujuća stranka moći će da ova odregjenja, počevši od 3 juna 1919, otkaže šest mjeseci prije. Svakako do kraja 1920 godine podnici, trgovačka, privredna i financijska društva, proizvođači zemlje i obrta, i lagje jedne i druge ugovarujuće stranke uživajuće na zemljištu druge stranke najveću pogodnost. Pogodnosti što bi Austrija Ugarska i Njemačka eventualno udijelile na osnovu carinskog saveza, biće isključene od najveće pogodnosti. Slična rezerva predviđena je u korist Rusije za one pogodnosti, koje bi Rusija udijelila drugoj zemlji što je s'nom u carinskom savezu.

U koliko u tarifnom prilogu nije drugačije odregjeno, vrijedice za sve vrijeme ovog privremenog stanja kaogod i za vrijeme što ustraje najveća pogodnost, koja bi se kasnije uzajamno udijelila, opći ruski carinski cjenik 1903 godine. Osim toga ugovarujuće stranke obvezuju se, da neće ni posredno ni neposredno učestvovati u mjerama, kojima je cilj da se dalje vode neprijateljstva na gospodarskom ili financijskom polju, te da će te mjere u svom državnom području svim sredstvima sprečavati. One su se izjavile spremnim, da čim prije stupe u pregovore, da koliko bude moguće, uzdrže i dalje prošire oproste od carine, koji su još za rata bili prijelazno utvrgjeni.

Mir s Rumunjskom.

BUKUREST, 5. Večeras u 7 sati potpisan je u Hufeti preliminarni ugovor o miru između četvornog saveza i Rumunjske, i to na osnovu ovih pogodaba: Rumunjska ustupa savezničkim vlastima Dobruđu do Dunava; pristaje načelno na popravke granice što ih Austrija Ugarska traži na austro-ugarsko-rumunjskoj granici; pristaje načelno na mjere na gospodarskom polju koje odgovaraju situaciji; obvezuje se, da će odmah demobilizovati najmanje osam divizija, dok ostali divizionjske vojske ima se demobilizovati pošto se sklopi mir između Rusije i Rumunjske; rumunjske čete moraju odmah da napuste rumunjsko zemljište što zapremaju; Rumunjska se obvezuje da će svim svojim snagama podupirati željeznički prijevoz četa četvornog saveza preko Moldavske i Besarabije u Odesu; Rumunjska otpušta oficire ententinih vlasti, koji su još u rumunjskoj službi; vlasti četvornog saveza staraće se za uzdržavanje trgovačkog puta za Rumunjsku preko Konstanze na Crno More; konačni ugovor ima se skopiti

za vrijeme novog četrnaesterodnevnog primirja, što počinje u ponoći 5 marča, uz olkazni rok od tri dana.

Zastupnička Kuća.

BEČ, 5. Kuća je primila u drugom i trećem čitanju novelu k zakonu o preuregjenju opskrbnog prinosa, pak je zapodjela drugo čitanje privremene predračuna. Izvjestitelj Steinwender preporučao je Kući, da odobri cijeli privremeni predračun s ratnim kreditima, pa izjavi nasred živog odobravanja lijevice: Odobrio ili ne odobrio parlament, mi ćemo se i dalje lačati zajmova, jer ne možemo dopustiti da rodbina naših vojnika i naši činovnici gladuju; mi nećemo ni pošto da ostavimo našu vladu na cjeđilu, kad su za tri godine i po stotine tisuća naših najboljih ljudi poginule. Zar da se povučemo? Ne! (Burno odobravanje). Svi mi tražimo mir, ali nikako nećemo da mu ugrozimo, ne davajući državi i vojsci ono što za mir trebamo. Naredna sjednica sutra. Na dnevnom redu: drugo čitanje privremene predračuna sa današnjim bitnim prijedlozima upogled postupanja sa dopustima ratnim zarobljenicima koji se povrate iz Rusije.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 5. Si comunica ufficialmente: 5. marzo 1918. Teatro della guerra italiano: Nessun avvenimento particolare. Teatro della guerra orientale. Le operazioni per ripristinamento dell'ordine e della sicurezza nell'Ucraina trascorrono com'era stato ideato. La Rumenia ha accettato le condizioni d'armistizio delle potenze centrali. Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 5. Il Wolff-Bureau comunica: Grande quartiere generale, 5. marzo 1918. Teatro della guerra occidentale. Vivace attività di ricognizione in molti punti del fronte. Sulle alture orientali della Mosa, durante la giornata, vivace duello a fuoco. Grossi riparti francesi sferrarono alla sera un attacco contro le nostre posizioni presso Mouilly. In una contropinta furono ributtati. Anche sul fronte della Lorena e nei Vosgi medi regnò ieri un'attività combattiva intensificata. Teatro della guerra orientale.

I Rumeni hanno accolto le nostre condizioni; con ciò l'armistizio con la Rumenia entra nuovamente in vigore.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

La pace con la Russia.

Come venne firmato il trattato di pace.

VIENNA, 5. Il «Corr. Bureau» ha da Brest-Litovsk in data 4 marzo: Dopo ricevuti gli abbozzi del trattato di pace e suoi allegati, nonché dei trattati addizionali giuridico-politici, la delegazione russa dichiarò di non voler entrare in trattative commissionali circa questi trattati; quindi venne di comune accordo stabilito il 3 marzo per la loro firma. Il giorno 2 marzo i membri della delegazione russa si abbozzarono coi delegati degli alleati per procurarsi degli schiarimenti intorno a singole disposizioni dei progetti del trattato. In questi colloqui non vennero manifestati da parte russa desideri di mutamenti. Nell'adunanza plenaria, tenutasi la mattina del 3 marzo, sotto la presidenza dell'ambasciatore a.-u. Merey, vennero prima di tutto esaminati i mandati e trovati a dovere. Di comune accordo venne riservato al conte Czernin ed al segretario di stato Kühlmann di apporre supplementarmente a Bukarest le loro firme al trattato.

Il presidente della delegazione russa Sokolnikov fece allora due dichiarazioni: Nella prima dichiarò di accettare, ma unicamente protestando, l'articolo IV. del trattato di pace, contenente la rinuncia della Russia ad ogni ingerenza nella nuova sistemazione dei rapporti nei distretti di Erdehan, Kars e Batum, che involve un cambiamento di territorio, senza che ne sia stata chiesta l'ultima ratifica germanica colse la repubblica russa mentre stava demobilizzando, per cui fu costretta ad accettarlo e sottoscrivere il trattato di pace presentatole. Questa pace non è affatto una pace di accordo. I popoli sui confini della Russia, sotto il pretesto che verrebbe loro garantito il diritto di autodeterminazione, furono assoggettati all'influenza della Germania; alle classi ivi dominanti venne data protezione di fronte alla rivoluzione e le forze antirivoluzionarie furono rinvigorite. Nella Finlandia e nell'Ucraina la quadruplice alleanza appoggiò i pericoli le forze avverse alla rivoluzione, tendendo contemporaneamente al conseguimento di fini strategici. Colla rottura dell'armistizio non fu più possibile venire a trattative in proposito.

L'ambasciatore Merey rispose dando espressione al proprio rammarico per tale dichiarazione russa. Le potenze della quadruplice avrebbero sperato e desiderato che in questo giorno risuonino soltanto voci di pace. La delegazione russa ha avuto abbastanza tempo per trattare intorno alle

disposizioni dell'articolo IV. del trattato di pace e a adoperarsi per la sua modificazione. Se essa ora accoglie i progetti del trattato «en bloc» senza negoziazioni, non ha alcun diritto a lamentarsene. Le potenze della quadruplice devono soprattutto declinare qualsiasi responsabilità per l'attuale situazione della Russia. La delegazione russa durante le trattative di Brest-Litovsk, che si protrassero per due mesi, in mezzo ad un completo armistizio, ebbe tempo bastante per condurre felicemente a termine l'opera di pace, sulle basi concordemente fissate al principio delle trattative. Se la delegazione russa trascurò questa via, ed ora rinuncia a definitive negoziazioni, la colpa cade esclusivamente su di essa.

Il plenipotenziario russo Hakki lasciò ricordare che la Russia acquistò i distretti di Erdehan, Kars e Batum mediante violente annessioni. Quanto al rimprovero fatto, essersi in questo caso operato un'annessione, risulta dal tenore della rispettiva disposizione del trattato, che la popolazione di questa regione ha diritto di disporre da sé delle proprie sorti future in linea di stato.

Al rimprovero mosso da Sokolnikow che la Germania non osservò il termine di disdetta dell'armistizio, il generale Hoffmann si richiamò alla dichiarazione di Kühlmann del 10 febbraio, che con la rottura delle trattative di pace da parte della Russia usciva di vigore il trattato di armistizio; dichiarazione che venne presa a notizia da Trockij senza obiezione alcuna.

L'invitato Rosenberg rilevò quindi che la Russia era libera di accettare le condizioni poste dalla Germania o di respingerle. La Germania aspirava ardentemente ad una pace di accordo, ma il conseguimento di una tal pace fallì per mancanza di buona volontà della controparte. Tuttavia la pace attuale non è una pace imperialista, perchè non esige né annessioni né contribuzioni. Né la Germania né i suoi alleati hanno l'intenzione di favorire le correnti antirivoluzionarie in Russia.

Il delegato bulgaro Tošev combattè quindi l'infondata asserzione della delegazione russa che la quadruplice alleanza intendeva far violenza alla Russia.

Dopo la replica di Sokolnikow, il quale sostanzialmente ebbe a ripetere soltanto le sue argomentazioni dal punto di vista già esposto, e dopo alcune controosservazioni dell'invitato Rosenberg e del generale Hoffmann venne interrotta la seduta sino alle quattro pomeridiane.

Riaperta la seduta, venne firmato il trattato di pace e successivamente i trattati giuridico-politici. L'ambasciatore Merey prese allora la parola ed espresse la sincera speranza che la pace oggi firmata renderà possibile ai popoli della quadruplice alleanza e della Russia di riprendere a poco a poco i rapporti amichevoli di prima. L'ambasciatore, dopo averte alcune parole di ringraziamento al bureau ed agli interpreti, dichiarò chiuse le trattative di pace.

Le relazioni economiche con la Russia.

VIENNA, 6. Le relazioni economiche fra l'Austria-Ungheria e la Russia sono regolate in un allegato speciale, che forma parte integrante del trattato di pace. Queste stipulazioni, quanto al contenuto, concordano per la massima parte con le relative disposizioni del trattato di pace con l'Ucraina. I contraenti si obbligano, possibilmente tosto dopo la conclusione della pace generale, di entrare in trattative per la conclusione di un nuovo trattato di commercio e navigazione. Fino a quell'epoca, ad ogni modo però fino al 31 dicembre 1919, devono valere per i reciproci rapporti commerciali le disposizioni contenute nel suballegato speciale, che coincidono in sostanza col contenuto del trattato commerciale e di navigazione austro-ungarico russo del 1906. Ad ogni parte contraente è data la possibilità di denunciare dal 3 giugno 1919 in poi queste disposizioni, con un termine di disdetta di sei mesi. Ad ogni modo, sino alla fine del 1920 i cittadini di uno degli stati contraenti, le società di commercio, d'acquisto e finanziarie, i prodotti del suolo e dell'industria godono nei territori dell'altra parte contraente il massimo favore. I favori, che l'Austria-Ungheria avesse eventualmente ad accordare alla Germania in base alla lega doganale, rimangono esclusi dal massimo favore. Analoga riserva è prevista anche in pro della Russia per qu i favori che essa accordasse ad un altro paese, ad essa vincolato da una lega doganale.

In quanto non sia diversamente stabilito nella tariffa allegata, dovrà, per tutta la durata del provvisorio, nonché del massimo favore da accordarsi più tardi vicendevolmente, essere normativa la tariffa daziaria generale russa del 1903. Le parti contraenti si obbligano inoltre di non prendere parte, né direttamente né indirettamente, a misure tendenti a continuare le ostilità nel campo economico o finanziario, anzi di impedire con tutti i mezzi entro il proprio territorio.

Esse si sono parimenti dichiarate pronte di entrare quanto prima in trattative, per mantenere per quanto sia possibile ancora più a lungo ed estendere ulteriormente le esenzioni di dazio durante la guerra transitoriamente fissate.

La pace con la Rumenia.

VIENNA, 6. Il «Corr. Bureau» ha da Bucarest in data 5 marzo: Oggi alle ore 7 pomeridiane, a Hufeti, venne firmato il trattato preliminare di pace fra la quadruplice alleanza e la Rumenia in base al seguente accordo: La Rumenia cede alle potenze alleate la Dobruja fino al Danubio; accetta in principio le correzioni di confine chieste dall'Austria-Ungheria al confine austro-ungarico-rumeno. Aderisce in massima alle misure corrispondenti alla situazione nel campo economico. Si impegna di demobilizzare tosto almeno otto divisioni. Il resto dell'esercito rumeno dovrà venire

demobilizzato dopo conclusa la pace fra la Russia e la Rumenia. Le truppe rumene devono tosto sgomberare il territorio austro-ungarico da esse occupato.

La Rumenia si obbliga di appoggiare con tutte le forze in linea tecnica ferroviaria il trasporto delle truppe della quadruplice alleanza attraverso la Moldavia e la Bessarabia a Odessa. La Rumenia licenzia gli ufficiali delle potenze dell'Intesa che sono ancora al servizio della Rumenia. Le potenze della quadruplice intesa si prenderanno cura del mantenimento della strada commerciale per la Rumenia, attraverso Constanza sul Mar Nero. Il trattato di pace definitivo sarà da concludersi durante il nuovo armistizio di 14 giorni, decorribile dalla mezzanotte del 5 marzo, con un termine di disdetta di tre giorni.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik. Tiskarnica ć. k. dalmatinskog namjesništva.

JAVNA ZAHVALA

Prigodom teškog udara koji nas je stigao naglom smrću našeg milog i nezaboravnog brata, pastorka i uca

Don Šime Čudine župnika benkovačkog

primili smo toliko izraza najviše ljubavi i sučestvovanja da smatramo dužnim javno se zahvaliti. Vječita hvala vleuč. gosp. Dr. Begoviću, koji je sve moguće sile uložio da milog pokojnika iščupa iz ralja smrti, a i cijelu noć kod njega probdio. Nemamo riječi kojima da zahvalimo gospodi: načelniku Novakoviću, upravljajuć. c. k. Duglavarska Bortiu, Maleševiću, Rožnatskom, Boti i Bakiji, koji su odmah na glas nesreće doletjeli i do kasne noći ostali tješeci nas. Duboka naša hvala njegovoj braći svećenicima O. Boni Bolaniću, O. Anti Skračiću, O. Simunu Perkočiću, Don Juri Dešpalju, Don Ivi Dorčiću, Don Ivi Badrovu i Don Andriji Raspočiću, koji ne žaleći truda i tegotnih vremena dohriše da se za zadnji put oproste sa svojim bratom, a nama da vidaju rane. Kako da se ne zahvalimo gospojinama Benkova koje su, sve bez razlike, svojom dobrotom i plemenitošću blažile tešku našu bol? Hvala svemu činovništvu Benkova, koje je iskazalo zadnje poštovanje i ljubav prema milom našem pokojniku. Takogjer hvala općini, ggji učiteljici sa djecom, kao i svim Benkovačanima, koji uz nastojanje gg. Fabbro, Vujića i Bakije ispratit će pokojnika do vječnog prebivališta. Naša vječita harnost i seljanima Popovici i svoj onoj gg. iz okolnih sela, koji su svojim prisućem, ili bilo čime iskazali pokojniku našem zadnju počast, a nama pružili dragocjenu utjehu.

Svima Vam — dobra čeljadi — ponovna naša duboka harnost a od Boga vječita nagrada.

U Dristegu, dne 22 februara 1918.

Josip Čudina, brat Jela Čudina, maćeka Marica } sestre Anka Kol'anovač, nećakinja Ružica }

Prilikom smrti i pogreba našeg milog i nikad nezaboravljenog oca, odnosno brata djeda i svekra

Jereja Dimitrija Mustura umirovljenog paroha Baosičkog

preminulog u dubokoj starosti od 89 godina, dne 10 februara u Kumboru, smatramo se dužnim, da ovim putem izrazimo svoju najtopliju blagodarnost svim onim prijateljima i znancima, bez razlike vjere i staleža, koji ispratit će milog našeg pokojnika do vječnog počivališta. Iskrenu blagodarnost izrazujemo d.r. Petračiću koji je pokojnika liječio, tako i braći sveštenicima: protu Jovanu Bačinu, protu Petru Rafajloviću, Igun-anu Milutinu Raduloviću, pp. Mihajlu Avramoviću, popu Marku Kostiću, O. Teofilu Daniloviću, popu Milu Jovanoviću, popu Milanu Devotoviću, popu Iliji Baliću, popu Jovu Avramoviću, popu Nedjelju Cvjetkoviću i popu Marku Bronziću, koji pokojnika opojaše. Zahvaljujemo don Ivi Dobroviću. Osobitu pak zahvalu izričemo popu Savi Đakićenoviću, koji je pokojnika ispovijedio, kod njega od smrti do pogreba prebivao, propisane molitve pročitao, a osobito nas do suza doveo ganutljivim govorom kojim se s pokojnikom oprostio. Hvala svim c. k. vlastima, uglednoj općini Ercegnovog, upra-ama škole u Gjenovici i Baosiću, koje sa školskom djecom pri pogrebu učestvovaše, kao i svim okolnim selima, a rodnom mu Kumboru, najviše, koji u onako lijepom broju pokojnika do vječnog prebivanja ispratit će.

Još jednom svima topla hvala.

Kumbor, 7 (20) februara 1918.

Dop Spiridon Mustur sin, za se i svu rodbinu.

RINGRAZIAMENTO.

Ci sentiamo in dovere di ringraziare tutte quelle buone persone che in vario modo presero parte al dolore per la morte del nostro indimenticabile padre e marito, sia con l'invio di fiori, sia col partecipare ai funerali ecc.

Zara, 5 marzo 1918.

Le inconsolabili famiglie Depoppe e Negri.

— Kako neću — razorazeni nja i u svakoj peći mesa oskačuć, uzeo on ljudima, trzajući se, da im se otme, da raščereći i smrti svoju zakonitu družicu Filipu, dokazivati — kad me kuja hoće i da sa Stvorcem mojim zavađi, a to zato, što gubavo i mučljivo jaje hoće da bude majka i srcem i ugojnim dojčkama, a nije za drugo, već da ga milju puta od sebe vrndašiji, jer gnjilo gnječinom i zaudara! Kriva je ova, urekla je ona, da milijek nema, a da će se igđa niza se ogleđati i uvjeriti, da je, osim krsta,

— Kako neću — razorazeni nja i u svakoj peći mesa oskačuć, uzeo on ljudima, trzajući se, da im se otme, da raščereći i smrti svoju zakonitu družicu Filipu, dokazivati — kad me kuja hoće i da sa Stvorcem mojim zavađi, a to zato, što gubavo i mučljivo jaje hoće da bude majka i srcem i ugojnim dojčkama, a nije za drugo, već da ga milju puta od sebe vrndašiji, jer gnjilo gnječinom i zaudara! Kriva je ova, urekla je ona, da milijek nema, a da će se igđa niza se ogleđati i uvjeriti, da je, osim krsta,

— Kako neću — razorazeni nja i u svakoj peći mesa oskačuć, uzeo on ljudima, trzajući se, da im se otme, da raščereći i smrti svoju zakonitu družicu Filipu, dokazivati — kad me kuja hoće i da sa Stvorcem mojim zavađi, a to zato, što gubavo i mučljivo jaje hoće da bude majka i srcem i ugojnim dojčkama, a nije za drugo, već da ga milju puta od sebe vrndašiji, jer gnjilo gnječinom i zaudara! Kriva je ova, urekla je ona, da milijek nema, a da će se igđa niza se ogleđati i uvjeriti, da je, osim krsta,

— Hoću, hoću, pa hoću! — Zaitančila kuga i đaj, da se đlanom o đlan pljeska, a kad prispjelo moje, da ne će i da će se do tren obledeniti, a beriketu joj evo ovako proskutati — i prstom ko praljkom zamahnu da će je priklati — vi, braćo, priskočite, a ne znam, bi li vam za to bio haran, ili da vas izružim. Dolešća, ljudi, život uz projanicu nespozumka, prkosa i nametnute silom ljubavi! (Sljedi).

God.
S
Cijena je
Kr. 15.—; sam
No polugodište

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosa svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3³/₄ kamata.

OGLAS.

Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije preporuča za potpuno sigurno ulaganje glavnica

4% obveznice IV dalmatinskog pokrajinskog zajma za poljodjelske poboljšice.

izdane usljed zemaljskog zakona od 12. juna god. 1911. br. 27. l. z. z. Sa državnim zakonom od 7. augusta g. 1912. br. 174, d. z. l. priznata je ovim obveznicama *pupilarna sigurnost*.

Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije nujga ove obveznice, dok zaliha traje uz tečaj 96%.

U slučaju izvučenja na sreću ove će se obveznice isplatiti u cijeloj pisanoj vrijednosti.

Dotanke obavijesti daje Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije zanimanim strankama pismeno kretom pošte.

OD ZEMLJIŠNO-VERESIJSKOG ZAVODA KRALJEVINE DALMACIJE.

U Zadru, dne 13. veljače god. 1918.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici
Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: *Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4% Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4% Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5% Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.*

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: *Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20.*

Credito fondiario Austriaco 3% Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4% Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.

Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operaz.

d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: *Incendi, Vita, Accidenti Furto con iscasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.*

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu
ukamaćuje sve štedioničke uložke
od 15. prosinca 1916 do daljnjega
sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime
do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 12 do 30 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 60 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 8.—. — Cigaretnog papira: «Riz Abadije» I. 60/100 Kr. 14.—, II. 100/100 Kr. 12.— «Austria» 100/80 Kr. 5.—. «Samum» II. 120/80 Kr. 15.—. — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emiliranih fablica
za groblje
sa i bez fotografije

== za dućane i za urede. ==

Disači stroj «Meteor»
takogjer hrv. pismom.

Dečata od gume
i mjedi.

Električna Baterija Kr. 2.—
komplet Kr. 4.50.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50
Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m
po kg. Kr. 7, 8, 10, sa gvozdonom žicom 3 m/m kg. K. 10.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Drag, Adrianopol, Aussig, Beograd, Braila, Brünn, Buchs, Budapest, Constantinopol, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Salonique, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Drag, Adrianopol, Aussig, Beograd, Braila, Brünn, Buchs, Budapest, Constantinopol, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Salonique, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.

CA
Z
Drugo č
BEČ. 6.
sjednika Seic
preliminarni
došću za ov
ničnu zahv
saveznike (C
Predsjednik
mu se oduše
Za nast
predračuna m
da se odobre
da se namak
svoj opstanak
reče ministar
privole zakon
opstanak i sv
štenje za zaj
stupila na vla
riječima i dje
državne posl
(Zivahno odo
Postupanje
Ministar
odgovarajući
tima koji se s
da se s tim z
i ljubazno. Al
postupanja s
prekršajima p
izdane zapov
energično nas
Ali s druge str
da se među r
broj njih, koj
za se pridobil
sonoše spome
da se preduzn
gande, te se r
zuju radikalni
stupati prema
mnjivu čeljad.
na stanovite m
izbjegavati sv
prognojenje.
Što se os
je revnošću v
umanji postu
opskrbe povra
prilike će biti
vraceni, ako
odmah uvršćuj
iz nesporazum
NOV
Don M
Iza što se
svakičasnijim
kraja protisk
gdje je ostavila
da su, zna, da
košuljica pripali
pogotovu mlag
njuškati, otkinut
iznakaženo i na
tvrdih zakona.
Sveisto, ko
kako u ređu os
svaku će u ređ
mlagju sestru,
sebe i nju umiti
nioga pogrijača,
te njezino sirom
će se on prigru
naređila i prik
kolik perušina,
I Marjan i
bi posigrati, ne
govoljno komšij
se pozabaviti,
zapjevati. Nu v
siročad niju u
da su saznala i
stariji Marjan,
oni mogu prijati
tugje alate, a svo
Sa sebe rastovar
on umiče, ljoska
živi, neka umire,
izneseš, da možeš
a najskoli i pogo
tnuti. To je ta ml
a da se ne obraš
— I ova je o
njezine crne č